

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Miluše Doškové ve věci žalobce JUDr. M. M., proti žalované České správě sociálního zabezpečení se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2002,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobou (opravným prostředkem) podaným v zákonné lhůtě se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalované ČSSZ, kterým byla zamítnuta jeho žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky dle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945. Důvodem zamítnutí žádosti žalobce byla skutečnost, že žalobce nárokoval poskytnutí jednorázové peněžní částky z důvodu jeho začlenění do táborů nucených prací (dále jen „TNP“) v období od 15. 11. 1949 do 26. 4. 1951, nicméně ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. se prý vztahuje toliko na výkon vazby nebo na výkon trestu, nikoliv však na TNP.

Žalobce v odvolání (doplněném přípisy ze dne 6. 8. 2002 a 15. 4. 2003) především namítá, že TNP byly zřízeny zákonem č. 247/1948 Sb. a jejich smyslem byla resocializace osob, nepřátelských socialistickému zřízení. O začlenění do TNP rozhodovaly komise KNV, a to v nepřítomnosti postižených osob a bez jakékoliv reálné možnosti obrany. Žalobce

poukazuje na skutečnost, že svůj trest odpykával v táboře Vojna, který byl srovnatelný s „jinými kriminály“, a podrobně popisuje zcela nevyhovující pracovní podmínky a celkovou persekuci probíhající v tomto zařízení. Rozhodnutím Okresního soudu v Příbrami ze dne 18. 6. 1969, sp. zn. Nt 109/69, bylo zrušeno rozhodnutí KNV v Pardubicích o zařazení žalobce do TNP, a žalobce se proto domnívá, že věznění v TNP je nutno posuzovat stejně jako jiné formy věznění a z tohoto důvodu je jeho nárok na poskytnutí předmětné peněžní částky důvodný.

Žalovaná ČSSZ ve svém vyjádření odkazuje na dikci ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. a uvádí, že o zařazení do TNP rozhodovaly zvláštní komise v administrativním řízení a na zrušení příslušných rozhodnutí proto nelze aplikovat ustanovení zákona č. 119/1990 Sb. ani zákona č. 198/1993 Sb. a na odškodnění za dobu v nich strávenou se vztahuje zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích. Proto žalobce není osobou oprávněnou ve smyslu zákona č. 261/2001 Sb. a dobu strávenou v TNP nelze považovat za dobu věznění ve smyslu citovaného zákona.

Proto žalovaná navrhuje napadené rozhodnutí potvrdit.

Protože věc nebyla Vrchním soudem v Praze skončena do 31. 12. 2002, byla dle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního – tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalované ČSSZ v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

V souzené věci z předloženého správního spisu vyplývá, že žalobce dne 27. 8. 2001 uplatnil žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., když tvrdil, že byl – jakožto osoba začleněná v TNP - politickým vězněm. Podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. se však tento zákon vztahuje „*na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. únorem 1948 a 1. lednem 1990 a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo zčásti zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu*“.

Jakkoliv tedy je možno se – přinejmenším v obecné rovině - ztotožnit s tvrzením žalobce o srovnatelné politické persekuci, které byl vystaven v předmětném období v TNP, s jinými formami represí, prováděnými totalitním komunistickým režimem především v zařízeních výkonu trestu, nezbývá než konstatovat, že úprava obsažená v citovaném ustanovení na případ žalobce nedopadá a že tedy rozhodnutí žalované není protizákonné. Podmínkou aplikace tohoto ustanovení je totiž nejen materiálně chápaná skutečnost „věznění“ oprávněných osob v rozhodném období, jehož řadu atributů omezení osobní svobody v TNP nepochybně naplňovalo, nýbrž (kumulativně) i zrušení rozhodnutí o věznění dle zákona č. 119/1990 Sb. nebo dle zákona č. 198/1993 Sb. V tomto směru je však nutno poukázat na to, že v daném případě bylo administrativní rozhodnutí o zařazení žalobce do TNP zrušeno shora označeným usnesením Okresního soudu v Příbrami, vydaným podle zákona č. 82/1968 Sb., přičemž účelem zákona č. 119/1990 Sb. je zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za legálně definované činy (§ 1 odst. 1) a zákon č. 198/1993 Sb. stanoví, že soud na návrh zruší či zmírní

trest uložený za blíže vymezený trestný čin, na který se nevztahuje rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb.

Jelikož tedy žalobcova osobní svoboda v předmětném období nebyla omezena na základě soudního, nýbrž správního, rozhodnutí, a žalobce nebyl odsouzen za trestný čin, dospívá Nejvyšší správní soud k závěru, že žalovaná ČSSZ rozhodla na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a její rozhodnutí odpovídá zákonu. Proto Nejvyšší správní soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.), přičemž tak učinil se souhlasem účastníků řízení bez jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobce, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalované – jak vyplývá ze spisového materiálu - náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. 7. 2003

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu